

VALSTS KANCELEJA

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr.: 67082900, fakss: 67280469
e-pasts: vk@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīgā

15.09.2014. Nr.

Ministru prezidentei
Laimdotai Straujumai

DIENESTA ZIŅOJUMS

Saskaņā ar Ministru prezidenta 2014. gada 17. janvāra rīkojuma Nr. 12 "Par darba grupu Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma regulējuma pilnveidošanai" (turpmāk – rīkojums Nr. 12) 2. punktu iesniedzu darba grupas izstrādāto likumprojektu "Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā" (turpmāk – likumprojekts) un tā anotāciju.

Darba grupas sastāvā darbojās pārstāvji no Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – KNAB), Ģenerālprokuratūras, Augstākās tiesas, Tieslietu ministrijas, Finanšu ministrijas un Valsts kancelejas. Darba grupā piedalījās arī Delna pārstāvis Gundars Jankovs, kā arī darba grupas piedāvātie risinājumi tika diskutēti arī ar Saeimas korupcijas novēršanas apakškomisijas pārstāvi un Saeimas Juridiskā biroja pārstāvi.

Rīkojumā Nr. 12 darba grupai noteiktais uzdevums ir izstrādāt un līdz 2014. gada 1. decembrim iesniegt Ministru prezidentam likumprojektu par grozījumiem Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā, kurā:

- 1) precīzi noteikt KNAB amatpersonu juridisko statusu, Ministru prezidenta veiktās pārraudzības saturu un apjomu, ņemot vērā, ka Valsts pārvaldes iekārtas likuma un Darba likuma piemērošanas robežas Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā nav precīzi noteiktas un praksē rada piemērošanas problēmas;

- 2) reglamentēt KNAB priekšnieka disciplināratbildību, nosakot amatpersonu (institūciju), kam ir disciplinārā vara pār KNAB priekšnieku, biroja priekšnieka disciplināratbildības procesuālos jautājumus un iespējamus soda veidus (regulējumam jānodrošina gan biroja priekšnieka atbildība, gan garantija pret risku, ka disciplinārā atbildība varētu tikt izmantota, lai ļaunprātīgi ietekmētu biroja darbību);
- 3) pastiprināt pašpārvaldes institūcijas – KNAB padomes – lomu;
- 4) izvērtēt nepieciešamību Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā saglabāt KNAB teritoriālās nodaļas kā KNAB struktūrvienības;
- 5) izvērtēt nepieciešamību pilnveidot KNAB darbībai nepieciešamo valsts budžeta līdzekļu aprēķināšanas, pieprasīšanas un piešķiršanas normatīvo regulējumu;
- 6) novērst iespēju atšķirīgi interpretēt atsevišķas Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma normas, ja šādas atšķirīgi interpretējamās tiesību normas darba procesā konstatēs darba grupa.

Darba grupa atbilstoši tai noteiktajam mandātam izstrādāja likumprojektu, kurš vērsts uz KNAB funkcionālās neatkarības stiprināšanu un kurā ietverti šādi risinājumi:

- 1) Skaidri noteikts KNAB pārraudzības apjoms un pārrauga (Ministru prezidenta) tiesība. KNAB atrodas Ministru kabineta institucionālā pārraudzībā, ko īsteno ar Ministru prezidenta starpniecību. Funkcionālo pārraudzību atbilstoši normatīvajiem aktiem nodrošina attiecīgi ģenerālprokurors (kriminālprocess, operatīvā darbība) un tiesa (Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā). Ierobežojums iejaukties KNAB likumā noteikto funkciju izpildē nostiprināts likumā.

- 2) Izvērtēts KNAB priekšnieka atbildības regulējums atskaitīšanās par savu darbību mehānisms. KNAB priekšnieks ir atbildīgs Saeimas un Ministru kabineta priekšā – tā darba izvērtēšana notiek KNAB darbības pārskata izskatīšanas ietvaros.

- 3) KNAB priekšnieka atbrīvošanas pamati noteikti likumā un paredzēts, ka Saeimas lēmums par atbrīvošanu ir galīgs. Atbrīvošanas pamatu izvērtēšanai un citos gadījumos pēc Saeimas, Ministru kabineta, Ministru prezidenta vai ģenerālprokurora ierosinājuma KNAB priekšnieka rīcību vispirms izvērtē likumā noteikta kompetenta komisija, kuru vada Valsts kancelejas direktors un kuras sastāvā ir Augstākās tiesas priekšsēdētājs, ģenerālprokurors, Satversmes aizsardzības biroja direktors un Drošības policijas priekšnieks. Komisija atzinumu sniedz Saeimai.

- 4) Attiecībā uz KNAB priekšnieka vietniekiem tiek paredzēts, ka darba izpildes novērtēšanai KNAB priekšnieks izveido un vada komisiju, kuras sastāvā iekļauj pārstāvjus no Valsts kancelejas, Augstākās tiesas, Ģenerālprokuratūras, Satversmes aizsardzības biroja un Drošības

polīcijas, lai nodrošinātu objektīvu un vispusīgu KNAB priekšnieka vietnieku darba izpildes novērtējumu.

5) Izvērtēta nepieciešamība saglabāt likumā teritoriālās struktūrvienības. Darba grupa atbalstīja esošā teritoriālo nodaļu saglabāšanu likumā, atzīmējot, ka valsts budžeta sagatavošanas procesā, ja valsts budžeta līdzekļi būs pieejami tiks izvērtēta teritoriālo nodaļu izveidošanas lietderība.

6) Izvērtēts risinājums par KNAB darbiniekiem piemērojamo regulējumu. KNAB amatpersonas un darbinieki atrodas valsts dienestā saskaņā ar Valsts dienesta likumu, kas stātos spēkā 2016. gada 1. janvārī. Līdz Valsts dienesta likuma spēkā stāšanās laikam noteikts, ka piemērojamas darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu normas, kas nosaka vienlīdzīgu tiesību principu, atšķirīgas attieksmes aizlieguma principu, aizliegumu radīt nelabvēlīgas sekas, darba un atpūtas laiku, darba samaksu, darbinieka materiālo atbildību un termiņus, ciktāl to nenosaka KNAB likums, Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums vai Valsts pārvaldes iekārtas likums.

7) Likumprojekts nosaka, ka KNAB darbinieku atbrīvošanas gadījumā lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

8) KNAB darbinieku disciplināratbildības jomā noteikts, ka attiecībā uz KNAB darbiniekiem piemēro disciplinārās atbildības pamatus, disciplināro pārkāpumu veidus un disciplinārsodus, kā arī kārtību, kādā izskata jautājumus par saukšanu pie disciplināratbildības, kāda noteikta Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likumā, ciktāl KNAB likums neapredz atšķirīgu regulējumu.

9) Attiecībā uz KNAB darbinieku novērtēšanu noteikts, ka piemērojama Valsts dienesta likumā noteiktā kārtība, bet līdz šī likuma spēkā stāšanās laikam 2016. gada 1. janvārī piemērojams šobrīd spēkā esošais regulējums par novērtēšanu sistēmā NEVIS.

10) Izvērtēts jautājums par kārtību, kādā KNAB tiek piešķirts finansējums no valsts budžeta. Darba grupa atbalsta esošās kārtības saglabāšanu, kā visefektīvāko mehānismu KNAB funkciju nodrošināšanai nepieciešamā valsts budžeta līdzekļu noteikšanai un piešķiršanai.

Ministru prezidenta kā KNAB pārrauga pilnvaru apjoms saskaņā ar likumprojektā paredzēto regulējumu atšķirsies no šobrīd spēkā esošā regulējuma šādi:

1) precizēts KNAB pārrauga pilnvaru apjoms un mehānisms KNAB priekšnieka prettiesiska pārvaldes lēmuma gadījumā. Šobrīd Valsts pārvaldes iekārtas likums nosaka, ka pārraudzība nozīmē, ka

pārraugs ir tiesības pārbaudīt KNAB vai KNAB priekšnieka lēmuma tiesiskumu un pats atcelt prettiesisku lēmumu, kā arī prettiesiskas bezdarbības gadījumā dot rīkojumu pieņemt lēmumu. Saskaņā ar likumprojektā paredzēto pārraugs, konstatējot prettiesisku pārvaldes lēmumu, uzdot KNAB priekšniekam labot situāciju. Ja KNAB priekšnieks nepiekrīt, viņš var lūgt likumā paredzētās komisijas atzinumu, kuru tā sniedz Ministru kabinetam, kas pieņem galīgo lēmumu konkrētajā pārvaldes jautājumā;

2) neskaidrs regulējums šobrīd ir attiecībā uz KNAB pārrauga tiesībām iejaukties KNAB funkciju izpildē. Likumprojekts izslēdz šādu iespēju.

3) neskaidrs regulējums šobrīd ir attiecībā uz KNAB pārrauga disciplināro vara pār KNAB priekšnieku. Likumprojektā ir skaidri noteikts, ka disciplinārā atbildība netiek piemērota attiecībā uz KNAB priekšnieku, bet paredzēts atbilstošs mehānisms KNAB priekšnieka atbildībai, kas nodrošina samērīgumu starp šādas iestādes neatkarības garantijām un atbildīgumu par iestādes darbības efektivitāti un tiesiskumu.

4) Ministru prezidents kā pārraugs reizi divos gados nodrošina KNAB priekšnieka darba izpildes novērtēšanu. Likumprojekts paredz, kā jau tas norādīts pie jautājuma par disciplināro varu, cits atbildīgas mehānisms – KNAB priekšnieka darbs tiek vērtēts caur ikgadējā ziņojuma par KNAB darbību izskatīšanu Ministru kabinetā un Saeimā. Ministru prezidents var piedalīties un paust savu vērtējumu Saeimā, kad KNAB priekšnieks sniedz ziņojumu par KNAB darbību. Papildus likumprojekts paredz iespēju pagarināt KNAB priekšnieka amata pilnvaras uz vienu termiņu, Saeimai uzklausot atskaiti par KNAB darbības rezultātiem un Ministru prezidenta un ģenerālprokurora viedokli.

5) Ministru prezidents kā pārraugs skaņo KNAB iekšējo normatīvo aktu projektus. Likumprojekts paredz, ka KNAB priekšnieks iekšējo normatīvo aktu projektus izdod bez īpaša saskaņojuma ar pārraugu, tādējādi stiprinot KNAB strukturālo neatkarību.

6) Saskaņā ar šobrīd spēkā esošo regulējumu Ministru prezidents vai ģenerālprokurors var ierosināt Ministru kabinetam veidot komisiju atsevišķu KNAB priekšnieka atbrīvošanas pamatu izvērtēšanai (piemēram, neatbilstība ieņemamajam amatam). Komisija atzinumu iesniedz Ministru prezidentam, kas virza jautājumu Ministru kabinetā. Saskaņā ar likumprojektā paredzēto Ministru prezidents, Ministru kabinets, ģenerālprokurors vai Saeima var ierosināt likumā noteikto komisiju izvērtēt atbrīvošanas pamatus. Komisija atzinumu sniedz Saeimai, kas pieņem lēmumu.

7) Tāpat kā šobrīd, arī turpmāk Ministru prezidents izdod administratīva rakstura rīkojumus par KNAB priekšnieku – komandējumi, atvaļinājums, Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteiktie lēmumi.

Pielikumā: 1. Likumprojekts uz 11 lp.
2. Likumprojekta anotācija uz 15 lp.

Valsts kancelejas direktore

Elita Dreimane